

Het "Fonds prof. Dr. R. Foncke" op het Stadsarchief te Mechelen

Menigmaal vergastte Prof. Em. Dr. R. Foncke¹ zijn toehoorders op boeiende zeer gedetailleerde lezingen, gesteund op een of ander oorspronkelijk document dat hij persoonlijk bezat. Zijn verzameling beperkte zich niet tot een tiental alzo bekend gemaakte stukken. Na zijn overlijden lieten Prof. Dr. Th. Luykx en zijn echtgenote, geboren Elza Foncke, ons weten dat zij, ingevolge zijn nalatenschap, over een aanzienlijke hoeveelheid oorkonden, registers en papieren beschikten, die Prof. Foncke zorgvuldig had bewaard en die Mechelen konden aanbelangen. Prof. en Mevr. Th. Luykx, die de bevordering van de historische studies boven alles plaatsten, namen het lovenswaardig initiatief deze documenten en handschriften over te maken aan de Kon. Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen, waarvan Prof. Foncke erevoorzitter was en waarvoor zij ook steeds een hoge belangstelling toonden. Het bestuur van de Kring besloot een volledige inventaris van de stukken op te maken en deze in hun geheel onder de benaming "Fonds Prof. Dr. R. Foncke" op het Stadsarchief te Mechelen te deponeren, om de consultatie ervan maximaal te verzekeren.

De eerste oogslag op deze massa documenten deed de vraag naar hun herkomst rijzen. De inlichtingen door de familie zeer bereidwillig verstrekt wijzen erop dat de jonge Robert Foncke regelmatig aan de Olivetenvest op bezoek ging bij zijn tante, Maria Henriette Foncke, in 1858 te Mechelen geboren. Zij was gehuwd met Charles Lauwers, weduwnaar met drie kinderen. Een dezer, Emmanuel, Jules, Arthur Lauwers, in 1869 geboren, priester, had zich met de H. Geesttafels van Mechelen beziggehouden. Na zijn overlijden, in 1900, bleven er op de zolder aan de Olivetenvest heel wat dozen met documenten staan. De tante vond niet beter dan deze aan de jonge Robert toe te vertrouwen, daar zij wist dat hij graag oude papieren uitpluisde. De toekomstige professor liet de gelegenheid niet ontsnappen en legde alzo een privaatarchief aan. Hierbij bleef het niet. Inderdaad, bij zijn schoonvader, Edward Fanis, lange tijd werkzaam in de toenmalige C.O.O., onder de Toren ontdekte R. Foncke ook niet te verwaarlozen oorkonden.

Dank zij de prijzenswaardige becommernis van Prof. Dr. en Mevr. Th. Luykx, ter verruiming van het historisch onderzoek, vormen de door Prof. Foncke bewaarde documenten thans een verzameling die open staat voor al de vorsers.

Om het opsporingswerk in het "Fonds Foncke" zoveel mogelijk te vergemakkelijken, werden de documenten onder de hierna vermelde rubrieken telkens in chronologische volgorde gerangschikt.

Schepenbrieven van Mechelen

- a) aangaande diverse personen en goederen (1315-1560)
- b) aangaande de H. Geesttafels van Mechelen (1322-1571)

Documenten over diverse aangelegenheden betreffende Mechelen en omgeving (1405-1859)

Documenten over de H. Geesttafels en de gemene huisarmen van Mechelen (1312-1794)

Cijns- en renteboeken van de H. Geesttafels van Mechelen (14de e.-1772)

Rekeningen van de H. Geesttafels en de gemene huisarmen van Mechelen (1419-1795)

Testamenten (1370-1720)

Inventarissen en sterfhuizen (1477-1720)

Fundaties

Fundatie van het St.-Barbaragasthuis (1422-1571)

Fundatie Christophorus de Medina Montoya (1611-1746)

Fundatie aartsbisschop Jacobus Boonen

- I. Documenten aangaande het testament en het sterfhuis (1652-1795)
- II. Zaken in verband met de uitvoering van het testament
  - 1. Zaak de Brimeu (1648-1705)
  - 2. Zaak Affligem (1662)

---

¹ Zie *In memoriam Prof. Em. Dr. Robert Foncke (Mechelen 1889-Gent 1975)*, in *Handel. Kon. Kring v. Oudheidk. Lett. en Kunst v. Mechelen*, dl. 79, 1975, p. XXXI-XXXII.

3. De pachters van Affligem te Lippelo (1675-1700)
  4. Zaak de Thulden (1672-1705)
  5. De Oratorianen te Mechelen (1682-1683)
  6. Diverse zaken (1663-1735)
- III. Brieven (1666-1735)
- IV. Kwijtingen en aalmoezen (1632-1705)
- Fundatie Maria de Cardenas (1689-1704)
- Fundatie Roose (1726)
- Niet-Mechelse documenten (14de e.-1838)
- Documentatie en afschriften
- Documentatie over Mechelse onderwerpen
  - Extracten uit en afschriften van Mechelse archiefstukken door R. Foncke
  - Teksten van artikels en lezingen van R. Foncke over Mechelse onderwerpen
  - Documentatie over niet-Mechelse onderwerpen
  - Teksten van artikels van R. Foncke over niet-Mechelse onderwerpen

Uit deze opgave blijkt reeds dat de documenten aangaande de H. Geesttafels en de gemene huisarmen van Mechelen overwegend zijn in het "Fonds Foncke". Grotendeels vullen zij leemten in het archief van de C.O.O.². Buiten de documenten over de armenzorg te Mechelen bevat het fonds ook een reeks stukken die gevarieerde aspecten van de Mechelse geschiedenis, maar ook van de andere steden en gemeenten op verschillende gebieden belichten.

Deze inventaris werd opgesteld met de gewaardeerde medewerking van Z.E.H. Kan. H. Widart, die al de documenten aangaande het testament en het sterfhuis van aartsbisschop Jacobus Boonen ontleedde en klasseerde, en van de h. lic. A. Jans, die de algemene rangschikking mede verzekerde.

Dr. H. Joosen

---

² Dit valt op bij het raadplegen van F.G.C. BETERAMS, *Inventaris van het archief van de Commissie van Openbare Onderstand van Mechelen*. Mechelen, 1957, 2 dln., 8°.